

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor. — fill.
Vidéken: félfévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ: **BENEDEK JÁNOS.**
POLITIKAI ROVATVEZTŐ: **Dr. BOROSS LAJOS.**
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: **SZÉKELY IMRE.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Megfigyelések.

— szeptember 9.

(W.) Némelyik embernek az az átka, hogy szereti megfigyelni azt, ami körülötte történik. Még sulyosabb az eset, ha azután abból, amit lát: következtetéseket is szeret levonni és ezen következtetésekből alkot magának fogalmakat, világnézetet. Különösen nehéz egy ilyen magyar embernek, mert a magyar közélet jelenségeiből nem vonhat le más konzekvenziákat, mint egy embergyűlölő pessimista világnézetet.

A felszínen úszó üres fejű közlépszerűség. Czimekbe, kitüntetésekbe burkolt üres koponyák. Alkotmányos mezbe öltöztetett kényuraság. Az igazi munka emberei küzdve a rettenetes nyomorusággal. A törvény utvesztőin bujkáló ezerféle uszolás gyémánt gyűrűtől csillogó vastag ujjai. A civilizáció, melynek árát az a paraszt fizeti meg, amelyik annak hasznát se látja. A civilizáció, amely képesíti a szemfülest, hogy gyorsabban, alaposabban és ravaszabban csaphassa be azt a parasztot, akinek a megélhetési viszonyai csak aránytalanul nehezebbé lettek azóta, a mióta a civilizáció morzsái révén

viszont az igényei megszorodtak. A nagy birtok érdekeit védő árvizgákon dolgozó közmunka és az ártéri költség alatt nyögő paraszt. Az emberforgalom Galiczia felől befelé, Amerika felé — állami támogatással kifelé. A kozmopolitává váló magyar munkás. A magyargyűlölő oláh, szerb, tót. Közismert jelenség, valamennyi.

Nem boldog a magyar. Pedig mégis vannak, akik boldogok. A kike gondviselő kezét védve tartja a kormány és a hatalom.

Csak a nyomorral küzdő ember se panaszkodhatik. Simára esztergált, faragott koldusbottal látja el amerikai utjára Tisza István. Az adóvégrehajtó is pihen — minden éjjel. Hát kinek legyen oka panaszra? Az álláskeresők ezrei közül is kapkenyeret, akinek jó a — protekciója. Fizetés emelést is kap, a kitől — viszontszolgálatot várnak a választáson.

Uram Isten, itt nálunk Magyarországon csak az a boldog, aki — szarvasmarha. Lám, a rossz esztendő rémséges nyomora ellen is egyedül ezeket védi a kormány. Tíz éves, kamattalan hitelre kapni tőle szénát, zabot meg kukoriczát, de ha olvasom te, meg a familiád

kenyér nélkül állasz, nem kapsz hitelbe tőle semmit. Még munkát se. Hanem hát mondok egy jó tanácsot. Ha van egy kis protekciód, eszközöld ki, hogy a vármegyei gazdasági egyesület ismerjen el szarvasmarhának. Ezen a révén kaphatsz enni valót. Hogy mit? az mellékes. Szokás és illúzió dolga az egész. Ha látod, hogy akinek a természet rendje szerint széna volna a rendes ennivalója: pástétomot eszik, miért ne ehetnél te akkor szénát?

Különben igazán hálátlanság az, hogy azok a szarvasmarhák, akikről egyedül gondoskodik atyai módon a geszti messiás: nem bírnak választói jogosultsággal.

Az ipar és a közigazgatás.

— szeptember 9.

Hogyha Belgium nem volna a kontinensen, képtelenek volnánk összehozni a közigazgatás hatását az ipar fejlődésére.

1830-ban az az ügyvéd-miniszter, Roger, mikor a belgák állami háztartása a csőd előtt állott, behálózta az országot vasutakkal és fellendült az ipar, melyhez társul szegődött a belga tengerpart is, honnan a hajók gazdag rakományokkal indultak a világkereskedelem megalapítására.

Kártyanyereség.

Irta: **Zöldi Márton.**

A sz—i kaszinóban erősen kártyáztak, összevissza minden szerencsejátékot: makaót, ferblit, bakkarát és nasivasit. A kaszinótagok vagyoni viszonyához képest örületes összegek forogtak éjjelként kockán.

Petney Zoltán ügyvédrel azt beszélték, hogy egy ülőhelyében huszonkétezer forintot nyert. Ez a nőtlen, olajbarna arczu fiskális félelmetes alak volt a kártyaasztalnál. Mosolygott, ha vesztett, s közömbös arczot vágott, ha nyert. A kártyaasztalon forgó pénzt úgy kezelte, mint az értéktelen szemetet.

Akik közelebről ismerték, szintelen, rideg embernek ösmerték, azok közül a kemény fiskálisok közül való, kik nem engedik az üldözött adóst lélegzethez jutni, akik passzióval árvereznek.

Különben gazdag ember hírében állott. Ez meg is felelt a valóságnak. Mint több uradalom jogtanácsosa nagy jövedelmet élvezett.

A kártyaasztalnál szenvedélyes pártnerere egy másik ügyvéd volt, Lehoty Andor. De ez rosszul, ostobául játszott. Vesztett egyre. Az utolsó estéken, így beszélték az egész városban, tizenkétezer forintot vesztett készpénzben, s még néhány ezret beesületszóra.

Ezt az egész összeget Petney Zoltán zsebelte be. Mosolyogva, hidegvérrel, kani-báli nyugalommal.

Másnap azt beszélték az egész városban, hogy Lehoty Andor megszökött. Tudni vélték egyúttal, hogy erre a szökésre komoly oka volt, mert egyik kliensének a pénzt vesztette el. Sokan arra tippeltek, hogy az eltűnt ügyvéd öngyilkos lesz.

— Mit is tehetne más? — kérdezték a kaszinóban, hol uri felfogás dominált.

Aztán egyebet is beszéltek. Az öreg megyei főlevéltáros, ki a csa'adi titkokat megdöböntő pontossággal tartotta nyilván, szűkebb körben, nyolcz-tíz ember előtt a következőket mondotta:

— Az a Zoltán kemény gyerek. Utazott Andorra. Az asszony, igen az asszony is szerepet játszik ebben a nagy makaópártiban. Mert Petney jogász korában udvarolt Selkey Etelnek, aki később Lehotyhoz ment feleségül. Halálos szerelmes volt bele. A lány hozzá is ment volna, de a familia nem engedte. Mert Petneynek az édesapja, aki szintén ügyvéd volt, szintén szilenciუმot kapott. Értitek? Petney a szerencsés vetélytárral kártyázott, szinte azt mondta, ha te nekem több szerencséd volt az asszonyban, hát én nekem a kártyában lesz disznóm. Tönkre is tette. A fejemet merném rátenni, hogy előre feltett szándékkal tette tönkre. Ott voltam a játékuknál. Természetesen mint kibicz. Jól megfigyeltem. Petneynek nem is izlett a más pénze, csak a Lehotyé. Azt kóstáltatta, annak vágott vissza, azt ijesztette el. Meglátszott az arczán, hogy pokoli gyönyörűsége telik benne. Tudjátok, a jó kibicz mindent meglát. Mondom,

fene gyerek. Szegény Lehoty! Legalább gyereke ne lenne, de három szép fiu. A legkisebbiknek én vagyok a keresztapja. Isten uescse sajnálom. Kellene már valami komolyat tenni a hazárdjáték ellen.

Ezt a többiek is helybenhagyták s a kaszinóban néhány napra csakugyan beszüntették a nagy játékot. A Lehoty eltűnése kínos szenzációt okozott városzerte. Mindenki nagyon derék, bár kissé korlátolt elméjü embernek tartotta.

Harmadnap délután, mikor már semmi kétség sem forgott fenn Lehoty szökése fölött, Petney a szokottnál izgatottabban járt az irodában. Meghagyta első segédjének, hogy ma klient ne eressen hozzá. Egyedül akar maradni.

Gondolkozott a történetek fölött.

Nem mintha a legcsekélyebb lelki-furdalást érzett volna afölött, hogy egyik barátját, iskolatársát kifosztotta s tönkretette anyagilag és erkölcsileg, de érezte, hogy ez az eset sok beszédre fog alkalmat szolgáltatni. Ellenségei fegyvert kovácsolnak belőle ellene. Ez esetleg árthat neki, minthogy nagy bizalmi állásokat töltött be s a legközelebbi választáson képviselőnek is fel akar lépni.

Ez az energikus fiskális nemcsak önző, de szertelenül hiu ember is volt. Az utóbbi szempontból szinte bosszantotta a nagy nyereség s az annak nyomán bekövetkezett tragikus fordulat. Ilyeténkép okoskodott:

— Az emberek ostobák, szentie entálisak. Ha az a bamba valami kárt tesz ma-

Nálunk a vas-miniszter csak vasutat, vasúti házat építtet, neves elődje utánzatául, de az ipart nem fejlesztette s a már lényegében fejlődött iparágakat nem irányította a magyar tengerpart felé, mert nálunk a jelszó ma is az, hogy menjünk Keletre, Boszniába, Szerbiába, Romániába, csak hogy arról nem gondoskodott senki, hogy a két utóbbi országba bármilyen beáramlást, tehát maradjunk kívül.

Szerbia és Románia elzárkózik az osztrák ipar elől, tehát elzárkózik a magyar ipar elől is, vagyis az osztrák állam jelszavára kötött Magyarország külön nem érvényesülhet, erre képtelen a nagy közösség miatt, mely az utat teljesen bezárja előttünk. Iparunk nem érvényesülhet a tengerpart felé, nem képes érvényesülni a keleti szárazföld felé sem, de még kevésbé érvényesül a dunai vízi úton.

Sajnos axioma ez, melyből nem származik élet számunkra.

Hogyan állunk hát idehaza, szép Magyarországon az iparral?

Nem a városokról beszélünk, melyek ma a magyar hazafiság tüzhelyei, ahonnan a világító fény árad szerteszét.

De szólunk a vármegyékről.

Hogy ha a belga Rogert nem követi az ő nagy munkájában kormányunk, hogyha nem fektet nagy súlyt az ipar fejlődésére, hogyha az agrárius mozgalmak kezdenek minden tért betölteni, a nélkül, hogy támaszul szolgáljanak az iparnak, a mulasztásokat a vármegye urai törekedjenek helyreállítani.

Azonban, sajnos, a vármegyék mintha még mindig a régi idő zsarnok hatalma alatt nyögének, nem tudják, nem képesek belátni, hogy a közművelődés az iparfejlesztést feltétlenül megköveteli.

Az ipar rátámaszkodik a földművelésre, mely utóbbi a kézi és gyári ipar anyagát szolgáltatja.

Főleg nálunk áll ez így, — ahol az őstermelő közvetlen szolgáltatja az anyagot az átalakító műhely számára, vagyis az iparosnak és gyárosnak.

A közigazgatás minden ágának kötelessége volna gyámolítani, istápolni az iparos, a gyárost.

E helyett mit észlelünk?

Az egyesek, magánérdekből, rendszeresen ellenzik az ipartelepek felállítását. Egyiknek az a baja, hogy a csapadékvíz az ő területére folyik, a másiknak az, hogy a levegőt megzavarja, a harmadiknak szemészédett érdek okai vannak és ezeket a közigazgatás vezetői összegyűjtik, egy nagy oszlopontot állítanak össze s a legrosszabb esetben nem engedélyezik, könnyebb részben lehetetlen feltételekhez kötik, de van eset, hogy a legfelsőbb fórum kimondja, hogy ipartelep felállítását ezen vagy azon a helyen a jövőben sem fogja engedélyezni.

A közigazgatás kötelessége volna az ipart minden irányban támogatni, — ehelyett annak elnyomását tűzi ki célul.

Ennek következményei azután azok, hogy míg a városok mint az ipar helyi központjai, hogyha élükön az ipar jelentőségét áttekintő és átértékelő egének vannak, a köznapiaság, az elhagyatottság köréből kiemelkednek, addig a vidéken új helyi központok emelkedni, de sőt életre kelni is képtelenek.

Míg a városok az önkormányzat által egy tömegben működnek az ipar terén, tehát balterjes hatásukat minden irányban éreztetik, a vidék a közigazgatás ferde gyámkodása miatt elmaradott lesz, ha egyes gyárak alakulnak is nagy tökével, kezdettől fogva küzdeniök kell a közigazgatás gyámkodása ellen, melynek különböző célzatai nem mindig a törvény holt betüiből táplálkoznak.

Eppen ez okból sajnos, hogy soha nálunk, szép hazánkban, az őstermelő, a gyáripar, a közműipar részére kivétel nélkül minden anyagot szolgáltat, úgy, hogy a külföldre nem szorulunk, sőt a külföld ipara számára őstermelőink szolgáltatják az anyagot, hogy aztán iparcikké átalakulva visszakapjuk, ez az őstermelő nem a mi iparunk számára termel, hanem a külföld részére és ebben a közigazgatás nagy mértékben hibás.

Nem egyedül a néppel közvetlenül érintkező egyéneket tartjuk a hibában leledzőknek, felhat az a legfőbb fórumig, ahol a véghatározatot szökták kimondani.

Eppen ebben rejlik annak az oka, hogy iparosaink intelligenciája a vidéken képtelen oda emelkedni, ahol a városoké van, holott a községi és felekezeti slami,

polgári és ipariskolák egyenlő anyagot nyújtanak mindenbol az iparosok részére.

A közigazgatásnak tudnia kellene, hogy a jövőben Magyarország nagysága az ő kezébe is le van téve; nagy eszmék megvalósításának előcsarnokában vagyunk, ahol a pöröly, a kohó, a közműipar nemzeti fenntartó erővé fejlődik, ezélszerű lesz, hogyha a közigazgatás a helyesen megalkotott törvénybe életet lehel és nemcsak annak utolsó részét ismeri fel ipari tényezőnek, hanem az első résznek szellemét felismerve, a középrészt a haladás padozatául fekteti le.

Dus László.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

A főiskola megnyitása. Ma reggel folyt le a nagytemplomban az ev. ref. főiskola évmegnyitó istentisztelete. A padasorokat a főiskola tanári karán és ifjúságán kívül nagy közönség töltötte meg, köztük Kovács József polgármester. Kilenc órakor kezdődött az istentisztelet a 37. dicséret 1., 2. és 3. versének éneklésével. A főiskolai énekkar éneklése után Csiky Lajos hittanszaki dékán mondott imát. A kántus éneke után az istentisztelet véget ért.

Ozory István székfoglalója. A jogakadémia új igazgatója, Ozory István dr. ma délelőtt tartotta székfoglalóját. A főiskola díszteremt zsufolóság megtöltötte a főiskola teljes tanári kara és az ifjúság. Ozory lelkes éljenzés közepette lépett az emelvényre és felolvasta székfoglaló értekezését, melynek címre: Az angol és magyar szabadságvesztés büntetések. Az értekezésében párhuzamosan fejtegeti az új igazgató a két jogállam büntetési közötti különbségeket. Az értekezés végén az ifjúsághoz fordult és Wellington alábbi idézetével fejezte be beszédét. Minden ember tegye meg kötelességét és győzni fogunk. A közönség az új igazgató éltetésével oszlott szét.

Asz izr hitközségi tagok figyelmébe. Értesítettnek a t. tagok, hogy szombaton és vasárnap Újév ünnepén a Deák-Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet következő időben fog tartani:

gában, engem tesznek erkölcsileg felelőséért. Tudom, hogy ez számszerű, de így van. Minek játszik az olyan ember, aki nem tud, s akinek nincs elég pénze. Én csak nem kérdezhetem a partneritől, mikor előszedi a pénzt: „kérem, nem sikkasztásból ered ez az összeg?” Ostobaság. A kártyajátéknak, akármit beszéljenek is, megvan a maga erkölcsi logikája. Kockázatom a pénzemet a más pénz ellen. Istenítélet, ha úgy tetszik. De az elnevezés mellékes. Mindenütt az győz, akin a jobban kedvez a szerencse. Talán a közléstben igazságos az elhelyezkedés? Ordögöt...

Körülből idáig éri a filozofálásban, mikor első sagédje csendesen rányitotta az ajtót s halkán megszéllította:

— Ügyvéd ur, valaki...

Petney idegesen kapta fel a fejét.

— Mondtam, hogy senkit se fogadok. Menjenek a pokolba!

— Bocsánat, nem kliens...

— Hát ki?

— Lehótné ő nagysága...

— Lehótné! — kiáltotta meglepett arccal az ügyvéd. — Bocsássá be...

A bandita merészségű, kéréses szívű ember, a kegyetlen fiskális, zavartan, elfogultan üdvözölte a belépő uriaszonyt.

— Nem tagadom — mondotta — ez a hitogatás kívül áll mindazon, amit képtelen lenni tudtam. Olyan meglepetés... Parancsoljon helyet foglalni.

— Köszönöm, nem sok a mondani dom Ozory úrnak.

— Megígérem, igen, sejtem, mondhatom, tudom, Ozory a férje ügyében jön... Hálottal megköszönöm a megkönyviteni a

nagyságos asszony dolgát. Parancsoljon velem. Amit tehetek, megteszem. Bármit...

— Bármit? kérdezte az asszony, kinek selymes, halovány arca nagyon feldultnak látszott.

— Isméslem: bármit — mondotta az ügyvéd, s olajsziaü arcát élénk pirosság futotta át.

— Férje könnyelmű volt. Ha nem az ön férje lenne, megvallom, egy újat se mozdítanék. Nem tartozom a lágyszívűek közé.

Az asszony mozdulatot tett, mintha valamit mondani akarna.

— Bocsánat, nagyságos asszonyom, hagyjon engem beszélni. Nem akarom, hogy ön valamit kérjen tőlem. Alávalóság már az is, hogy ide engedtem jönni. Nekem kellett volna önhöz sietnem. Önhöz, az anyához, önhöz, vagyis ahhoz a nőhöz, ki valamikor, ugyszólván gyermekkorában vonzalmával ajándékozott meg. Ez az életnek egyetlen tisztá öröme. Bocsánat, nincs oka nehezelteln, hogy szóba hoztam. Itt tulajdonképpen ön önről van szó, hanem rólam. Az én egyéni hűségomról. Megvallom nyíltan, amit teszek, nem nagylelkűségből, hanem hűségomról teszem. Én önnel akkor régen, úgy igyekeztem feltüntetni, mint kifogástalan, lovagias ember. Jó, viselem a konzekvenziákat. Lovagias leszek, forma és lényeg szerint. Felkérem, sziveskedjék távozni. Nem akarom, hogy ön hosszabban időzzék velem. Amit ön kérni akar, azt én kérés nélkül akarom megtenni. Ez semmi egyéb, mint hűség. És higgye el, asszonyom, a férfiak hűsége mélyebb medrű, mint az

asszonyoké. Nyugodtan távozhat. Három nap alatt minden rendben lesz.

— Minden? — kérdezte a szép asszony, ki zavartan, csodálkozva nézett egykori udvarlójára.

— Minden. Pedig megvallom, nem volt szándékom semmit sem tenni. Az ön egyszerű megjelenése elég volt, hogy eslekvésre határozzam el magamat. A dolog így áll: férjét én tettem tönkre, nos, férjét én fogom megmenteni. Csókolom kezét.

A szép asszony kezét nyújtotta. Az ügyvéd ráhajolt és megcsókolta. A keztyűs részt csupán. Az asszony érezte, hogy ennek az erős férfinak a keze remeg. Távozott. Az ügyvéd a tükör elé állt. Megnézte magát benne. Aztán megszéllította a tükörben mutatkozó hasonmását.

— Nos, Zoltán barátom, most fogod elkövetni életed egyetlen nagy, kiadás ostobaságát. De beszéljünk őszintén; ez az ostobaság több örömet fog neked szerezni, mint mind az a körmönfont okosság, amit eddig elkövéttél. Örömet fogsz okozni egy asszonynak, aki ezt az örömet megérdemli.

Három nap múlva a szép asszony férje otthon volt. Petney rátalált és kényszerítette, hogy fogadja vissza a pénzt, amit tőle elnyert. Így szölt hozzá:

— A lelkiismeretem parancsolta, hogy visszahozzam neked. Tudod, nem játszhattam korrektil. Ösmerem a kártyákat a hátukról. Remélem, nem árulsz el.

Egész idáig ment lovagiasági rohamában.

Péntek este 6 órakor, szombaton reggel 6 órakor, d. u. 4, és este fél 7 órakor. Vasárnap reggel 6 órakor és d. u. 4 órakor.

TARKASÁGOK.

A takarékos fiu.

Egy ismert debreczeni orvoshoz beállított tegnap egy parasztleány. Kézen fogva vezette be az apját, aki tapogatózva lépte át a rendelő-szoba küszöbét. A szeme előtt hatalmas zöld ernyő, a bal kezében hosszú bot. A leány odaállt a doktor íróasztalához:

— Instálom, tessen megvizsgálni az ides apámat. Valami öreg marja a szemét. Az orvos megnézi a beteget, azután hümmög:

— Hályog ez barátom, bizony hályog, mind a két szemem.

— Hát aztán le lehet azt onnan gyógyítani, tekintetes uram?

— El kell távolítani, operálni kell, — mondja a tudós orvos.

A leány nagyokat nyel:

— Hm, aztán mibe kerülne az instálom?

— Tíz forintba.

— Mind a két ablakot meg tetszik érte reperálni?

— Mind a kettőt, persze.

A fiu összesug az apjával, azután rándít egyet a tarisznyáján:

— Hát instálom, akkor csak tessék egyiket megigazítani öt pengőért, ugyanis öreg már az apám, jó lesz neki, ha egyik szemével láthat.

Jelenet az iskolában.

Egyik elemi iskola második osztályában történt. A tanító a számok birodalmában vezette a nebulókat. Sorra próbálgatta ki a fiukat, mit felejtettek a vakációban. Egy gyermeket odaszólít a táblához:

— No Bandi, mondj egy számot.

— 59.

A tanító fölírja ezt a számot: 59, aztán odafordult a csöpséghez:

— Jól van így?

— Igen.

— Hát akkor te csacsi vagy, mert nem jól van. Jöjjön ide más.

Most a Gyuri gyerek diktál: 74, azt mondja s a tanító ismét fordítva írja fel a számjegyeket, azonban ez a nebuló is helyesnek találja. Kiszólitja tehát a pedagógus az eleven kis Adolfot:

— Hát Adolf te mondj egy számot.

A gyerek hálásan vigyorog:

— Tessék leírni ezt: 33. Engem nem fog a tanító ur *heklérozni!*...

Zsigmond Sándor esperes sikkasztása.

szept. 9.

Lapunk volt az első, mely tegnap nyilvánosságra hozta az alsó szabolcsi-hajdúvidéki egyházmegye gyűlésén köztudomásra jutott s a feltűnést keltő dolgot, hogy Zsigmond Sándor ev. ref. lelkész, esperes, egyházközségi főjegyző a lelkész-gyámintézet vagyonából még abban az időben, mikor pénztárnok volt, 36,000 koronát sikkasztott. Az eset városzerte és különösen egyházi körökben nagy feltűnést keltett. Zsig-

mond Sándor a tiszántuli egyházkerületnek egyik legtekintélyesebb és legbefolyásosabb embere volt és annál inkább érinti kellemtlenül az egyházi köröket Zsigmond Sándor esperes sikkasztása, mert a bizalomnak számos jelével tüntették ki paptársai.

Papi körökben már régebben suttogtak arról, hogy hiány van a lelkész gyámintézeti pénztárban, de Zsigmond Sándor, ki módfelett ügyesen végezte a sikkasztást, eloszlattott minden gyanút, míg végre, mint legtöbb esetben, a véletlen kipattantotta a bűnét.

Miként követte el Zsigmond Sándor a sikkasztást, arról illetékes helyről a következő felvilágosítást vettük:

Zsigmond Sándor esperes kezelte a nyugdíjas papok és özvegyek gyámolító alapját, amelyből 8 százalék kamatra adtak ki betáblázásra kölcsönöket. A sikkasztás ilyen kezelés mellett ki van zárva, mert hiszen minden vizsgálat alkalmával be kell számolni a vagyonnal. Ami nincs meg készpénzben, meg kell lenni adólevelekben.

Nagyon ravasz módon sikkasztott ám Zsigmond Sándor. Ez a magyarázata annak, hogy mért nem jöttek rá 16 év óta, mert már 1888 óta folyton sikkasztott, a bűnös üzelmekre. Mikor valamely fél, aki a gyámolító alaphoz kölcsönrel birt, kifizette a tartozását, ezt a pénzt sikkasztotta el az alapot kezelő esperes.

Hogy rá ne jöhessenek a sikkasztására, visszatartotta különböző ürügyek alatt az adóleveleket, de a félnek megadta a törlesztési engedélyt, amelynek alapján az illető felek ki is táblázták a kölcsönöket.

Hogy a sikkasztásokra mindeddig nem jöttek rá, onnan van, hogy a sikkasztó pontosan nyilvántartotta az elkezelt összegeket, melyeknek kamatait saját maga fizette meg.

Ha már most pénztárvizsgálat volt, a sikkasztó esperes beszámolt a jogtalanul visszatartott adólevelekkel és a készpénzzel. Így aztán 16 év óta nem találtak fillér kiányt sem.

Persze bíztak benne a számvizsgálók és senki sem kutatott az után, hogy az adólevelek értéktelenek, mert a kitáblázás már réges-régen megtörtént, de ennek a a telekkönyvi hivatalban sohasem néztek utána.

A véletlen azonban mindent napfényre hozott.

Az egyik adós, aki már rég kifizette a tartozását és ki is tábláztatta a birtokáról, megtudta, hogy az adósságát még nyilvántartásban tartják. Az esetet feljelentette és a vizsgálat ki is derítette a sikkasztást.

Erre a vizsgálat kiterjeszkedett régebbi adólevelekre is — és kiderült a sok-sok sikkasztás.

Vajon megtérül-e az elsikkasztott összeg, az még bizonytalan. Az egyházmegye tegnap ugyan októberig adott halasztást Zsigmond Sándornak, de hogy vissza tudja-e a jelzett időre fizetni az elsikkasztott összeget, nem tudja senki.

Természetes következménye Zsigmond Sándor esperes sikkasztásainak, hogy le kell mondania azokról az állásokról, melyeket paptársai bizalmából foglalt el.

Az esperességről — mint azt tegnap az egyházmegyének levélben bejelentette — már le is mondott. Lemond az egyházkerületi főjegyzőségről is.

A részvét a bűn útjára lépett lelkész iránt mindenfelé megnyilvánul és élénken pertraktálják a sikkasztást, különösen pedig azt találgatják, hogy mire költötte Zsigmond a pénzt, mikor paróchiájának jövedelméből — 8—10,000 korona — uri módon megélhetett volna.

A tiszántuli egyházkerület részéről a vizsgálatot megindították Zsigmond ellen, ki az egyházkerületnek főjegyzője és levéltárosa is volt.

A főiskola épületében a jogkari igazgató szobája mellett levő egyházkerületi levéltárát tegnap későn este Kiss Áron püspök és Degenfeld József gróf egyház-

megyei főgondnok lepecsételték a további **intézkedésig.**

Az öreg, ősz püspököt nagyon megtörte az eset. Mikor hiúul vitték neki a szomorú hírt, az agg lelképásztor hitetlenül rázta ősz fejét.

Ma az egész városban nem tudják, hogy Zsigmond Sándor hol van. Tegnap délelőtt a főtőzsdében volt, hol néhány váltó úrlapot cserélt ki. Azóta semmit tudnak róla.

Lelkészi körökben nagy az elkeseredés, de izgatottan tárgyálják az eset részleteit az egész városban, sőt ma már az egész országban is.

Egy debreczeni huszárörmester brutalitása.

— Vizsgálat a huszárok kinzója ellen. —

— szeptember 9.

Szerdai számunkban megírtuk, hogy a debreczeni Vilmos huszárezred egyik őrmestere, Bálizs Péter milyen kegyetlenül bánik a gondjaira bízott huszárlégénységével.

Az 5-ik század legénysége, melynél Bálizs őrmester is szolgált, rettegi az őrmestert, ki komoly szavak helyett kinzással és minden embert felháborító brutalitással oktatja a legénységet.

Amiben pillanatig sem kételkedtünk, bekövetkezett. Az ezred tisztikarában is általános megbotránkozást keltett Bálizs őrmester brutális cselekedete és a tisztikarnak sem volt tudomása az őrmester brutalitásairól.

Az ezred derék, humánus parancsnoka, gróf Zedwitz, lapunkból értesült az őrmester brutalitásairól — és tegnap reggel a **legszigorubb vizsgálatot rendelte el Bálizs őrmester ellen.**

A véletlen hozta éppen magával azt is, hogy a legénység nagy része ugyan-csak szerdán panaszos levelet irt az ezrednek, melyben szóvá teszik az őrmester dolgait, miként bánik velük. Ezt a szokatlan módját a panasznak azért választotta a legénység, mert belátta, hogy hiába jelentkezik akár század, akár ezred „rapport” ra, nem vezetik elő és panaszát ilyen körülmények között nem adhatja elő.

Bálizs őrmester brutális cselekedete annál szigorubb eljárás alá esik, mert mintegy két hete jött egy rendelet a minisztertől, melyben szigoruan meghagyja, hogy **minden olyan sérülésről, mely 10 napon belül gyógyul, jegyzőkönyvet kell felvenni, melyben meg legyen jelölve, mi okozta a sérülést.**

Ilyen jegyzőkönyvet azonban a doronggal fejbeütött Szappanos nevű közhuszár sérüléséről **nem vettek fel**, sőt ma éppen 14 napja még mindig a maródi szobában van, holott a katonai szabályok szerint a kórházban kellene lennie.

A brutális őrmesternek — mint már jeleztük — nem ez volt első hasonló cselekedete. Egy *Friedl* nevű huszárnak a kezét, ki szakács volt, fejszével úgy összeverte, hogy később mint szolgálatra alkalmatlant, kiszuperálták.

Ez az eset is titokban maradt és Bálizs őrmester büntetlenül folytatta tovább brutális cselekedeteit.

Ugyancsak a múlt évben Bálizs őrmester egy *Füle* nevű huszárt ököllet úgy főbe ütött, hogy a szerencsétlen ájultan terült el. Természetesen a „kegyelt” őrmester akkor sem érte büntetés.

Ezuttal azonban aligha kerüli el megérdemelt büntetését.

Zedwitzgf. ezredes mindezekről mit sem tudott, de most, hogy lapunk utj n értesülést szerzett arról, hogy az ő ezredében, ahol ezideig mindenkor a humánus bánásmód uralkodott, van egy őrmester, aki kinozza a legénységet, erélyes és szigorú vizsgálatot indított és most már bizunk abban, hogy hasonló esetek nem fordulnak elő és ha netalán akadna még, ki brutalitásával akar tekintélyt szerezni a legénység előtt, nem titkolják el és a jelen eset hőst szigorú és megérdemelt büntetésben fogja részesíteni a hadbíróóság, ahova az ügyet gróf Zedwitz további eljárás végett átteszi.

NAPI HIREK.

— **Mikor lesz a közgyűlés.** A rendes, szeptember havi városi közgyűlés, most már bizonyos, elmarad. A közgyűlést október hónapban tartják meg, mikor már *Domahidy Elemér* főispán is hazatér amerikai körútjából.

— A „Debreczen” sajtópöre.

A debreczeni törvényszék, mint sajtóbíróság előtt ma délután 3 órakor lesz a fő tárgyalása annak a sajtópörnek, amelyet még évekket ezelőtt indított két fővárosi urhölgy a „Debreczen” akkori felelős szerkesztője: dr. *Benedek János* országos képviselő, lapunk főszerkesztője ellen rágalmazás és becsületsértés miatt. Ezek a hölgyek voltak azok, kiknek titkos feljelentésére a budapesti államrendőrség felségvétség miatt befogta *Szeless Adorjánt*. Erről a denuncziáról a budapesti lapok közlése nyomán megemlékezett a „Debreczen” is, mikor szabadlábra helyezték *Szeless* megírva azt is, hogy a rendőrség „két társadalmon kívüli dáma besugására” indította meg a hajszát *Szeless Adorján* ellen.

A Debreczen ezen közlésében magukra vétek ismerni özv. *Rózsa Józsefné* és leánya, kiknek létezéséről a „Debreczen” még csak sejtélemmel sem bírt s bepanaszolták lapunkat. A sajtópör folytatását megakadályozta az a körülmény, hogy főszerkesztőnket időközben (3 évvel ezelőtt) képviselővé választották, s így ki kellett előbb kérni a Háztól, mely most függesztette föl a *Benedek* mentelmi jogát s így fő tárgyalásra kerülhetett a sor. A vádirat elleni kifogásoknak már részben helyet adott a törvényszék s *Rózsa Ilona* panaszát elutasította, az özv. *Rózsa Józsefné* által rágalmazás miatt indított panasz tárgyában szintén megszüntette az eljárást s csak egy rendbeli becsületsértés vétsége miatt helyezte vád alá főszerkesztőnket. A tárgyalás lefolyásáról a napki sajtómunka hoz részletes tudósítást.

— **Tűz.** Párson a Fényes tanyán tűz ütött ki. *Zoltay Lajos* nek ismétlődő és gazdasági építete égett le. A tüz mintegy 1000 korona.

— **Mi lesz az iparos tanonciskolával.** A város, mint tudjuk, az iparos tanonciskolának diszes új otthont épített. Az új iparos tanonciskola építője *Biczó Gyula* vállalta el az építkezést és a feltételek szerint október hó 15-ére kell kész lenni az iparos tanonciskolának. Az iskola építésén ugyan serényen dolgoztak a vállalkozó, de a jelzett időre azonban nem lesz kész. A késedelemért nem lehet okolni a vállalkozót, mert a miniszteri jóváhagyás folytán a tanács oly későn adhatta ki a munkálatokat, hogy kettőzött munkaerővel sem lehetne kész az iskola. De ha kész is lenne, a közegészségügy évében tiltakoznunk kell az ellen, hogy új, nedves épületben 16 év idején oktatassák a tanoncokat. Az új iparostanonciskolában jövő évnél előbb nem lehet, nem szabad tanítani. A tanács figyelmét hívjuk fel erre azzal, hogy gondoskodják még ez évben az iparos tanonciskola ideiglenes elhelyezéséről.

— **Agarász társaság.** *Jabloneczay Kálmán* pallagi gazdaságán tegnap nagy agarászat volt, mely alkalommal megalakult a „Pallagi agarász társaság.” Ez alkalommal megválasztották elnökül *Publig Ernőt*, gyepvezérnek pedig *Jeney Miklót* és elhatározták, hogy minden hónapban legalább kétszer rendeznek agarászatot. A társaságot *Jabloneczay Kálmán* házigazda látta el pompás ebéddel és szívélyes vendégszeretettel.

— **Közműves sztrájk Debreczenben.** Tegnap megirtuk, hogy Debreczen két nagyobb építkezésénél megszüntették a munkát a közművesek. Míg itt a részleges sztrájk megkezdődött, addig a fővárosban az építési vállalkozók megszüntették be az építkezéseket, így akárván lehetetlenné tenni a munkások sztrájkjait. A krimiesauinak nevezett munkamegszűntetés vezetői ártírtak a debreczeni iparostülethez, hogy a fővárosból ide jövő közműveseknek ne adjanak munkát. Az iparostületi közműveszakosztály tegnap délután tartott ebben az ügyben ülést és elhatározta, hogy a fővárosi munkázaratot a legmesszebbmenőleg támogatja. Elhatározták továbbá azt, hogy ha a debreczeni közművesegédek az egyes mesterek bojkottálását abban nem hagyják, akkor az építési munkálatokat az egész város területén megszüntetik. Vasárnap, 11-én délelőtt 10 órakor lesz ebben az ügyben az újabb szakosztályi ülés, melyen a szükségessé vált intézkedéseket foganatosítják.

— **A főiskolai ifjuság válaszlása.** Lassan-lassan begyűlnek a vidéki jogászok is. Az utcákon kék szalagos, piros kokárdás jogászok járnak, a színek ez egyhangúsága mutatja, hogy „csendes” választás lesz. *Kiss Pálnak*, a M. I. Ö. T. leendő elnökének, *Nyikos Sándornak*, a könyvtárosnak nincs ellenjelöltje. Szombaton, folyó hó 10-én, este fél 8 órakor pedig ismerkedésre, a teendők megbeszélésére gyűlnek össze az ifjak a *Bika* kis éttermében, azután pedig megkezdődik a komoly, csejtudatos munkásság.

— **Közigazgatási párbaj.** Véres kardpárbaj folyt le — mint írják — Szerencsen *Fried Eliás* kocsmahelyiségében *Nagy Lajos* szerencsi II-od jegyző és *Darvas László* jegyzőség között. Okot erre a község házában hivatalos ténykedés közben egymás ellen elkövetett tetteleges inzultus szolgáltatott. *Nagy Lajos* segédei voltak *Bárczy Gusztáv* szerencsi szolgabíró és *Matterny Andor*; *Darvas* pedig *Eder Lajos* és *Führer Sándor*. A harc végkimerülésben állapított meg. Harmadszori összecsapásnál *Nagy Lajos* egy olyan prim-vágást kapott ellenfelétől, hogy arcát teljesen elöntötte a vér, — mire dr. *Gábor* és dr. *Eros Nagy Lajos* részéről a harc képtelenséget konstataáltak. A párviadal után —

mint a *F. M. H. irja* — nagy mulatság volt, mint minden szerencsi párbaj után szokott lenni. A jelen esetben egy beteges tanítót vitt be balsorsa e párbajos mulatságra, kinek négyen nekiestek, aztán elkezdtek botokkal, öklökkel verni, míg eszméletlenül feküdt a védtelen tanító a földön. Ha a valóságnak megfelel a *F. M. Hirlap* híre, ezzel a lovagias ügy befejeztett.

— **A visszautasított egyetemi nőhallgatók.** Megirtuk, hogy a kulturminiszter több érettségizett fiatal hölgyet visszautasított az egyetemről. Közülük mintegy hetvenen gyűlést tartottak a Nőtisztviselők Országos Egyesületében. Nagy elkeseredéssel tárgyalták helyzetüket, mert úgy érzik, hogyha nem engedik meg nekik tanulmányaik folytatását és állásra képesítő diplomának szerzését az egyetemen, akkor valamennyien pályatövesztett egzisztenciák. Elhatározták a gyűlésen, hogy megkérik az orvosi és bölcsészeti karnak egy-egy tanárát, meg *Benedek János* országgyűlési képviselőt, hogy járják ki *Berzeviczy Albert* közoktatásügyi miniszternél az ő küldöttségük elfogadását. Emlékiratot akarnak átnyújtani a miniszternek, amelyben a sérelmes rendelet visszavonását s a régi állapot visszaállítását kéri. Az érettségizett kisasszonyok küldöttsége tegnap jelent meg *Benedek János* képviselőnél, ki szívvél-lelékkel magáévá tette ügyüket s vállalkozott a kormány nál való közbenjárásra. — Vasárnap délelőtt fognak deputációzni a diák-kisasszonyok *Benedek* vezetésével mellett a miniszternél.

— **Harminczéves találkozó.** Magasztos ünnepe volt tegnap 25 előkelő állású férfinak, akik harmincz esztendővel ezelőtt végeztek a debreczeni kollegiumban a nyolcadik osztályt. A kollegiumból történt szétválás előtt fogadták meg egymásnak, hogy 30 év múlva összejönnek Debreczenben, hogy elbeszélgetsek egymásnak, ami szétszakadásuk óta érte őket. A „Bika” dísztermében volt esztörtökön délelben a diszes társaság összejövetelen, hol városunk több kiváló férfia is a találkozó között volt. Itt közöljük a megjelentek névsorát, az illetők állásának és lakóhelyének megjelölésével: *Tóth Lajos X. ker. kapitány Budapest*, *Weasprény Zoltán vármegyei főjegyző Debreczen*, *dr. Geiger József orvos családjával Budapest*, *dr. Bentsik József ügyvéd Budapest*, *Ács József könyvezető Mezőtúr*, *Nagy Sándor takarékpénztári pénztárnok Tiszaföldvár*, *Futó József községi jegyző Báránd*, *Erdődy Miklós földbirtokos Bököny*, *Körner Adolf tanácsnok Debreczen*, *Kis Lajos földbirtokos Turkeve*, *dr. Várady László Budapest ker. rendőr orvos*, *Baranyi Miklós földbirtokos Farkasfalva Ugocsa m.* Fényes *Gyula hajdúvármegyei írvászeki iktató-kiadó Debreczen*, *Varga László t. kanonok g. kath. esperes lelkész H.-Bószörmény*, *Kovács Gábor községi jegyző Abis Biharmegye*, *Hadházy Dezso földbirtokos Göncz Abauj-Torna-megye*, *Csobán József egyházi pénztárnok Debreczenben*, *Gaál Bertalan jegyző Hajduböszörmény*, *Bányai László lelkész Bagamér*, *Bigio Albert százados gazdálkodó*, *Nagy Dániel lelkész Vámospáras*, *Sörös János lelkész Búd-Szent-Mihály*, *dr. Schönberg Richárd Szatmármegye t. főügyésze*, *dr. Erős János orvos Szerencs.*

— **Meggyilkolt vasutas.** *Riest* Antai királyházi vasuti fékezőt tegnap reggel a királyházi pályaudvar előtt a vasuti vágányon összevagdala eszméletlen állapotban találták. *Dr. Nemély* pályorvos vizsgálta meg először a szerencsétlent és rajta 17 sulyos baltacsapást állapított meg. Az iszonyuan összekaszabolt embert a nagy-szülősi kórházba szállították, de pár óra múlva meghalt. A gyilkosok ismeretlenek. Hogy a gyilkosság gyanúját elhárítsák, a vasuti vágányra vonszolták, de ez hiába való volt, mert nem messze a vágányok-

tól rákadtak a gyilkosság színhelyére, ahol óriási vértócsát és a meggyilkolt kalapját és kabátját találták meg. Ríst-t, ki még egészen fiatal ember volt, özvegye és három árva siratja. A nyomozást a esendőség megindította, de úgy látszik, a büntény fonalai nem messze vezetnek.

— **A tréfa vége.** Teleki-utca 4. sz. házban harmadmagával lakik Fülöp István államvasuti fényező. Ma reggel lakotársaival tréfálkozott, Dulakodtak, lökdösték egymást és egyik Fülöpöt úgy meglökte, hogy ez az ablaknak esett. Az ablaküveg betört és Fülöpön az üvegdarabok oly súlyos sérüléseket ejtettek, hogy Fülöpöt kiszállították a kórházba.

— **Megégett gyermek.** Tegnap a Trenka-malom mögötti dinyeföldön egy hét éves gyermek teljesen összeégett. — Fábrián János gazdálkodó Ferencz nevű 7 éves fiával kiment a dinyeföldre. Mig ő dolgozott, addig a kis fiút a kunyhóban hagyta. A gyermek a szalmakunyhóban gyufát talált s a gyújtószálakat gyújtogatta. A kunyhó szalmából készült fala meggyulladt és egyszerre lángba borult az egész kunyhó. A gyermek sikoltására odarohant atyja; berontott az égő kunyhóba, hol a gyermekét már szénné égvő találta. A szerencsétlenül elhunyt gyermek holttestét beszállították a kórházba.

— **Halálozások.** Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Lendvai Zsuzsanna ev. ref. 18 éves, Guttman Móricz izr. 39 éves Balai Sándorné Kalyós Sára ev. ref. 66 éves, öz. Vedres Mihályné Faragó Zsuzsanna ev. ref. 81 éves, Lajos Margit róm. kath. 6 napos, Iványi Imre róm. kath. 68 éves.

— **A kereskedelmi és iparkamara** elnöki tanácsa Szabó Kálmán elnökle alatt tegnap délután fél 4 órakor tartotta elnöki tanácsulását, melyet a közös bizottság ülése követett. A bizottság elsősorban az 1905. évi költségelirányzatot tárgyalta s egyhan ulag elhatározta annak a közgyűlés elé leendő terjesztését. Tárgyaltak továbbá a beérkezett vásártatás iránti kérelmek s egyéb fontosabb, a közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyek. A kereskedelmi szakosztály ülése ma, pénteken délután 5 órakor, az ipari szakosztály pedig hétfőn délután tartja ülését.

— **Verekedő muzsikusz cigányok.** Vendég-utczán osztozkodtak az éjjeli keresményen Pástyán Ferencz és Balogh Lajos cigány zenészek. A pénzön összeveszttek, sőt csakhamar össze is verekedtek. Verekedés közben Pástyán úgy végig vágott egy bottal Baloghon, hogy ezt azonnal elborította a vér. Varga Emil dr. orvos nyújtotta az első segélyt a megvert cigánynak, ki a bal kezén és a fületővön szenvedett sérüléseket. Baloghot beszállították a kórházba, Pástyán ellen pedig megtették a feljelentést.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazoknak, kik felejthetetlen imádott jó férjem hirtelen történt gyászos halálával reánk mért súlyos csapást részvétükkel enyhíteni szivesek voltak, ugyszintén pályatársai s az ipartestület, iparoskör és az iparos ifjuságnak ez uton nyilvánított halás köszönetünket. Debreczen, 1904. szeptember 8. Öz. Fridvalszky Rezsóné és családja. Egyszersmind értesítem a mélyen tisztelt közönséget, hogy megboldogult férjem által eddig vezetett fodrászüzletet ezután is folytatom s kérem becses támogatásukat irányomban kegyeskedjenek továbbra is fentartani.

— **Talált tárgyak.** A bűnügyi osztályhoz az alábbi talált tárgyakat vitték fel:

egy kocsigyékényt, egy osomóba kötött kis kulcsokat és egy tagsági igazolványt. A tulajdonosok igazolás után átvehetik a talált tárgyakat.

— **Verekedő tolvaj.** A Csapó-utczai piacon Elek Péter napszámos Karajos Sándorné pécsi kofának székjából burgonyát lopott. — A kofa észrevette s megtámadta Eleket, aki a lopott krumplikat egyenként vagdosztta az asszony fejéhez. Ezen kívül nekiment s ott a piacon megverte az asszonyt. Eleket feljelentették s a rendőség, mint osavargót, letartóztatta.

— **Koldus osavargóleány.** Sok baja van a rendőségnek Gazdag Juli osavargóleánynyal. Egyszer éjjeli osavargóért, máskor — sokszor — részegen elkövetett botrányokért került a rendőségre. Most újabb czímen került a dutyiba. A nótárius hölgy a Bika előtt koldult. Bezárták.

— **Eltűnt kések.** Novák Zsuzsanna vendégéi főzőnő Kómvés Antal Homokkerti lakosra bizta nagyobb értékű késeit. Kómvés Antal a késekkel együtt eltűnt. A rendőség keresi.

— **Letartóztatott lélekkufár.** A rendőség letartóztatott egy Fodor Róza nevű asszonyt, akiről kiderült, hogy közönséges lélekkufár. Budapestben a Váci-utca 65. számú házban fekérmű tisztító intézete volt, amely valóságos bűnbarlangul szolgált. Takaros kis leányokat alkalmazott üzletében, amelyet gőzmosó intézetnek nevezett el. A fiatal, tapasztalatlan leányokat azonban nem foglalkoztatta sem mozással, se vasalással, hanem a bűn útjára csábította. Ejjelenkint valóságos orgiákat rendezett a bűnbarlangban. — A Váci-utca 65-ik számú ház tulajdonosának a fia fedezte fel egész vártlanul a bűntanyát. — A múlt hét egyik napján késő éjszaka tért haza a háztulajdonos fia. A kapu mélyedésben sokáig kellett várakoznia a házmeisterre s ez idő alatt felgördült a fehérmű tisztító intézet redőnye és sorba surrantak ki a boltból a takaros varróleányok, utána pedig fiatal emberek. A háztulajdonos fia rögtön tisztában volt a dologgal, hogy a gőzmosó intézet helyisége az ocsmány bűntanyájul szolgált. — Másnap feljelentést tett a belvárosi kapitányságnál. Jeszenszky Gellért kerületi kapitány megfigyeitette a fehérmű tisztító intézetet. Ejjel a rendőség emberei felnyitatták az üzletet, ahol azonban azon az éjszakán csak egy fiatal 14 éves leánykát találtak Fodor Rózával és egy fiatal ember társaságában. Mindhármukat bevitték a főkapitányságra, ahol a fiatal leány vallomása alapján a rendőség Fodor Rózát letartóztatta. A bűnös asszonyt már átkísérték az ügyészséghez.

— **Trankönyvek bekötését Dávidházy Kálmán** könyvkötészete, Fűvészkert-utca 9 ik szám alatt, a legjobb kivitelben, legolcsóbban készíti. Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák legjobb ízlés szerint készíttetnek.

— **Mamák és tanítónők** becses figyelmébe ajánljuk mindennemű iskolai kézimunka cikkek és szakértően vezetett nagyválasztéku előnyömdánkat. Füstös testvérek Piacz-utca 12 sz.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkészítés a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

TÖRVENYKEZÉS.

§ Hamisan vádolt vasutasok.

Almássy Sándor és neje följelentették Hanz Mátyás és Nováky Mátyás debre-

czeni gépjavitó műhelybeli munkásokat, azt állítva róluk, hogy a műhelyből szerzőségeket loptak el. Ez ügyben ma volt a debreczeni kir. törvényszék előtt a főtárgyalás Kerekes törvényszéki bíró elnökle alatt. A kir. ügyészséget Horváth István királyi alügyész képviselte, a védelmet dr. Révi Nándor ügyvéd látta el. A ki hallgatott tanuk, akik annak idején a rendőségnek terhelőleg vallottak, most azt adták elő, hogy az egész följelentés Almássyék bosszújának műve, akik őket is előre félkérték és betanították vallomásukra. Ily körülmények között az ügyész vádat ejtett, s az iratokat kiadatni kérte azon czélból, hogy az eljárást Almássy Sándor és neje ellen hamis vád és hamis tanuszerzés miatt folyamatba tétesse.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása

— szept 9

Buza őszre	1057—
Buza tavaszra	1086—
Rozs októberre	888— 790
Tengeri októberre	734— 735
Zab	739— 740

TAVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

(Érkezik d. u. 1/2 2 órakor.)

Orosz-japán háboru.

Budapest, szept. 9. Pétervárról távirják, hogy a csár Wirzen kapitányt a „Bazan“ czirkáló parancsnokát ellentengernagygyá nevezte ki a háboruban tanusított vitézségeért.

Londonból jelentik, hogy a Csifuba érkezett kínaiak elbeszélése szerint a japán ostromló sereget két nap előtt nagy veszteség érte. A japánok egy villamos aknára léptek, mely felrobbant és 700 japán halálát okozta. Ugyancsak menekültek beszéltek, hogy hasonló sors érte a japánokat má hó 27-én is.

Londonba érkezett táviratok jelentik, hogy Kuroki észak-keletre megkerülő mozdulatot tett, hogy Kuropatkin hadseregének 60.000 emberét, kik még nem érték el Mukdent, elvágja. Azt hiszik, hogy Kuroki terve sikerülni fog.

Londonba érkezett táviratok szerint, most már teljesen bizonyos, hogy az oroszok Mukdent teljesen kiürítik és Karbinba vonulnak vissza.

Az új orosz belügyminiszter.

Budapest, szeptember 9. Szentpétervárról jelentik, hogy a hivatalos lap ma reggeli száma közli az új orosz belügyminiszter kinevezését. A csár a meggyilkolt Plehve utódjául a belügyminiszteri székbe a vieni főkormányzót nevezte ki.

A japán hadseregről.

Irta: **Ferencz Ferdinánd** trónörökös.

Ferencz Ferdinánd főherczeg 1892—93-ban tett világkörüli utjából tudvalevőleg igen érdekes naplójeljegyzéseket tett közzé. Ezekben többször szó esik a japán hadseregről is. A kiváló megfigyelésekből közöljük az alábbiakat:

Minden zászlójelzés nélkül hajóztam be Nagasagi kikötőbe, ahol egy japán hadihajóosztály volt, még pedig az „Itsukutsia” zászlóshajó, továbbá a „Matsusima”, „Takawo”, „Takatshibo”, „Kaimon” és „Kutsuragi”. Ezekhez csatlakozott a mi katonahajónk, a „Gajejama” is. Mindezek a hadihajók el voltak látva a tengerészeti technika és felszerelés minden ujdonságával; mert Japán a maga tengeri hadáért nem csekély áldozatokat hozott és roppant büszke rá. Jelenleg az állomány 55 hajó 55,053 tonnával, 79,694 jelzett lövedőre és 439 ágyúval. A legénység száma 6815 ember.

Az utcákon „Kumamoto” teljes garnizonja alkotta a sorfalat, a fogadási szárnyon az összes szolgálatban levő tisztek állottak, akikhez a sorfalcsapatok, még pedig legközelebb a 13. és 23. gyalogezred csatlakoztak. A japán hadsereg teljesen francia mintára van felszerelve. A gyalogság, mely parádében vonult ki, kék kabátot visel piros parolival, amelyen az ezred száma látható; nadrág is vörös. A csákó fényezett bőrből készült, kevésbé esinos formájú. A csapatok Japánban készült, Murata-rendszerű 11 mm. kaliberű hátultöltőkkel vannak felfegyverkezve, amelyeket azonban állítólag 8 milliméter kaliberű ismétlőkkel fognak fölcserélni. A felszerelést kiegészítik kardbajonet és borju, utóbbi a mi régi háti bórondjeinkre emlékeztet. Komót egyenruhái, amelyet különösen egyszerű gyakorlatnál nyáron használnak, fehér vászonöltönyök és sánycsizmák sapkák szolgálnak. A tisztek a kardok lehajtásával és oldalt tartásával szalutáltak, míg a legénység tisztelgése oly fegyverfogás, melyet a mi hadseregünkben már nem láthatunk.

A lovasság loányaga kitűnő, kiképzése is elég jó. Uniformisa cizfira és izléstelen. Sötétkék atilla sárga sujtásokkal, piros nadrág széles zöld sávval; fegyvere lovasági kard és Murata-szerkezetű karabély.

A tüzérség egyenruhája kék és zöldszínű, fegyvere 76 centiméteres hátultöltő bronz-puska. Az ágyuk elé fogott lovak avarészt ménnek; kvalitásuk kielégítő. A raincsapatok egyenruháját kék hajtóka díszíti, lőtakarója zöldszínű; a műszaki csapatok uniformisa sötétkék posztó amaraut-vörös hajtókével, felszerelése éppoly modern és praktikus, mint a miénk.

A csapatok kiképzése, mint már említettük, meglepően jó és alig különbözik az európai hadseregtől.

A főherczeg ezután a következőképpen számol be benyomásairól:

— A dombról érdekes panoráma tárult felénk. Alattunk az erdő terült el, bástyáival és tornyoskáival, távolabb régi erődítmények és a 13-ik és 23-ik gyalogezred modern, pavillonrendezéssel szerelt épületei, amelyek tágas udvarok és gyakorlóterek vesznek körül. A tereken fehérzubbonyos katonák végezték szakasz- és századgyakorlatukat. A gyalogsági kaszárnyát, legénységi taktanyát, gyönyörű istálló-épületeket és kőműhelyeket láttuk, amelyek a mi hadseregünk pompás lovaslaktanyáira emlékeztetnek.

Ámbár lovassági kaszárnya megtekintése nem szerepelt programunkon, engem, mint volt huszárezredes, ez érdekelt leginkább. Megkértem tehát a herczegot, hogy vezessen oda bennünket, s rendelje el egy lovasszázad kirolkolasát. A herczeg készpoggal teljesítette kérésemet és a kirándulás

is rendkívül érdekes és tanulságos volt. — A japán lovasságot európai mintára szervezték, aránylag rövid idő alatt s bámulatos eredményre. — Kétségtelen, hogy itt-ott hiányokat is észleltünk, de a katonák kiképzése és felszerelése nagyjában fölülmulta várakozásomat. Minden lovaszázalónak három, a gárdalovasságnak két svadronja van. Egy zászlóaljban béke idején 497 ember szolgál, loállománya 450 paripa. Az istállók fából készültek, tágasak és szellősek.

A legénység szobáiban fapadlók vannak. Szellős, tiszta helyiségek, melyekben föltűnt nekem, hogy a legénység egyenruhával és cipőkkel milyen bőven van felszerelve. Mindegyik katonának dísz és gyakorló egyenruháján, valamint nyári ruházatán kívül még 3—4 esinos zubbonya van. A fekhelyek felett alkalmazott deszkákön mindenütt igen esinos, teáskészletek állanak. A legénység, mely nagyon egészséges és erőteljes kinézésű, naponta háromszor étkezik, étkezésük nagyjából rizsből áll, amelybe elegendő mennyiségű hal vagy hus van keverve.

Ami a lovasság fegyverzetét illeti, föltűnt nekem a kard, melynek pengéje vékony és keskeny, a kosara pedig oly csekély, hogy az egész fegyver szinte gyermekkérd benyomását teszi. A karabélyt nem szorítják a testhez, hanem a katona minden mozdulatánál a hátán lötyög. Az altiszteknek könnyű és igen praktikus revolverük van, melyek jobbak a mieinknél.

Mialatt a kaszárnya helyiségét szemléltek, a parancsnok elrendelte, hogy a nagy udvaron egy tiszt vezetés alatt egy 14 párból álló lovasszakasz vonuljon ki. A szakasz a legkülönfélébb mozdulatokat végezte, teljesen hasonlatosak a mieinkhez. Végül a legénység körben lovagolt körülöttünk és alkalmat nyújtott nekünk, hogy a loányagot alaposan megvizsgáljuk. A japán kormány néhány év előtt számos magyar fedezőment vásárolt és ezeket az ország különböző részeiben állította föl. Ez apamének utódaiból származik a mai japán katonaló, mely már az első pillantásra elárulja a magyar vért.

VEGYES HIREK.

Tizenhét évig aludt.

szeptember 9.

Egy francia orvos sajátságos esetet mond el, amelyet megmagyarázni csaknem lehetetlen. Egy 44 éves leány most ébredt fel álmából, amely megszakítás nélkül tartott tizenhét év óta. M. Gésine, egy elzászi kis faluban él, jómódu parasztszülők gyermeke. 1817-ben leasett egy kocsirol és megütötte a fejét. Ekkor oly heves főfájás lepte meg, hogy többször elájult. Majd néhány nap múlva elaludt és csak három hónap múlva ébredt fel. Ez volt első ilyen hosszú álma.

Évek multak el többilyen alvási periódussal, amelyek néhány napi időtartamtól, egészen hetekig is eltartottak. Végre 1886 november 22-én mély álomba merült és csak most, tizenhét év múlva ébredt fel.

Érdekes, hogy ha szüksége volt valamire, mozgolódni kezdett álmában. Így látta el a házbeliak élelmiszerekkel. Ha olyan ételt akartak neki adni, amit nem szeretett, összeszorította a fogait. Több betegséget is végigszenvedett, anélkül, hogy felébredt volna. Amikor tizenhétéves mély álmából felébredt, azt hitte, hogy előtte való este aludt el.

Mikor édes apját meglátta, megdöbben, mert az átaludt tizenhét év alatt egészen megvénült. A fivérével csodálkozva kérdezte:

— Miért nincs rajtad az egyenruhád? Mikor ugyanis elaludt, fivére éppen

katona volt. Aztán anyja után kérdezősködött s mikor megtudta, hogy meghalt, keservesen sirni kezdett.

* **Rablóyilkosság az országúton.** Varga Károly aszalói jómódu gazdaembert szerda éjjel ismeretlen tettesek a Szikszó és Aszaló közti országúton megtámadták, összeszurkálták s a nála lévő pénzt elrabolták. — Az országúton járó emberek találták meg Vargát holtan. A csendőrség megindította a nyomozást, de a tettesek még eddig nem kerültek kézre.

* **Megszökött thadnagy.** A kolozsvári 62-ik gyalogezrednek néhány nap óta kínos szenzációja van. Az eset már néhány hónappal ezelőtt történt, de csak pár napja, hogy kiszivárgott, mert nem lehetett tovább titokban tartani. Néhány hónapja történt ugyanis, hogy Krenedite Sándor közös hadseregbeli főhadnagy szabadságot kapott és állomáshelyét, Kolozsvárt elhagyta. A főhadnagy szabadsága lejárt, de nem tért vissza ezredéhez, mire parancsnoksága hivatalosan szólította fel, hogy az ezredirodában jelentkezzen. — Krenedite erre azzal válaszolt, hogy elküldte rangjáról való lemondását az ezredesnek. Azt mondják, hogy azóta Amerikába ment. Most aztán kiderült, hogy a főhadnagy miért nem tért vissza Kolozsvárra ezredéhez s miért mondott le tiszti rangjáról. A katonai törvényszék ugyanis körözött parancsot adott ki ellene s az ország összes rendőrségeit kéri, hogy a főhadnagyot tartóztassa le, mert lopásért, csalásért s más bűnökért a katonai törvényszék elé akarják állítani.

IRODALOM.

Mátyás, az öreg.

Mátyás, az öreg, egy nyári napon Elém kerül az erdei ösvényen. Levett kalappal, szótlan fűvözölt És félre állt alázattal, szerényen. Én megkérdeztem: hogy van fia, lánya? Tötyög-e már a kicsi unokája? S köszönte szépen Mátyás, az öreg.

Hogy öszre fordult s aranyfürtöket Csókolt a napfény a hegyek gerinczén: Karján kosárral ott szemezgetett. Megláltam őt s menten magamhoz intém. „Görnyedünk — mondta — hejh, elfogy [az élet]! Én több szüretet talán meg sem élék!” S oly szomorú volt Mátyás, az öreg.

Hogy tél jött: kis kunyhójukat A hegyoldalban, magam keresém fel. Szurdékban ült, a kemence mögött Vesszót font szegény, reszkető kezével. Veje az asztal mellett ült, pipázott. Menyecske-lánya a gyerekekkel játszott. — Jaj, hogy köhögött Mátyás, az öreg!

S megint kinyílt az orgonavirág, S a gólyahirtől sárgultak a lápok, S újra ott járt az erdei uton. Fűvet szedett, meg székifü-virágot. S hogy jött egy lány — szép, karcsu, [mint a száfla, Sietve, fűgén megfordult utánna És nézte hosszan Mátyás — az öreg.

Erdős Renée.

Előfizetési felhívás. A Debreczeni Zenede kiadásában a magyaryelvű "Zenetörténet" első kötete jelenik meg, melyet a Zenede — az általa szolgált kulturális ügy előmozdítása érdekében — csupán a nyomtatási költség megtérítése mellett kíván forgalomba hozni. Az ábrákban és példákban gazdag mű 17 nyomtatott iven magában foglalja az ó- és középkort (az első klasszikusok megjelenéséig) s terjedelmes volta daczára tankönyvül ajánlható. Szerzője: **Drumár János** intézeti tanár. A mű folyó évi szeptember hó közepén kerül a könyvpiaçra; bolti ára 4 korona leend; előfizetési ára, ha a megrendelés i. évi szept. 30-ig beérkezik: 2 K 60 f., mely összeg előzetes beküldése esetén a könyv keresztkötés alatt fog díjmentesen megküldeni. Gyűjtő példánnyal — a csekélyre szabott ár mellett — nem szolgálhatunk. A megrendelés, valamint az előfizetési összeg Csáthy Ferenc bizományos nagykereskedőhöz Debreczenbe küldendő be. A debreczeni Zenede igazgatósága.

Lujza hercegnő Párisban.

szeptember 9.

Párisban még most sem tudja senki, hogy hol rejtőzik Lujza hercegnő és Mattasich. A Patrie szerint Belfortban vannak s a hercegasszony tegnap reggel egy ottani kávéház terraszán frissítőt ivott Mattasich társaságában. Mattasich ügyvédje, dr. Stimer tegnap Párisba utazott, hogy kliensével és Lujza hercegasszonnyal megbeszélje a teendőket Stimer elutazása előtt tanácskozott dr. Baerachhal, Fülöp herceg jogtanácsosával, azonban a hercegnőnek nem fog a herceg részéről javaslatokat tenni, csak éppen meg akarja tudni a hercegasszony szándékát jövőjéről illetőleg. A két ügyvéd kötelezte magát a legszigorubb diszkreczióra a teendő lépéseket illetőleg. Lujza hercegasszony Párisban akar maradni s azért állandó lakást készül berendezni.

Mint tudvaló, Mattasich mielőtt szöktetési tervéhez hozzáfogott volna, meg akarta tudni a hercegnő véleményét, vajjon beleegyeznek-e szöktetésébe vagy nem? A hercegnő szándéka ellenére nem akart cselekedni s mint ő mondotta, esze ágában sem volt a hercegnőt elrabolni. Terve az volt, hogy a hercegnő véleményét kinyerje s e czélból érintkezésbe léphessen vele. Az előkészületek első stádiuma 1903. októberére esik, ekkor ment először Mattasich Coswigba s sikerült is a hercegnővel egy erdei sétája alkalmával pár szót váltania. Amikor azután kitudódott, hogy a hercegnő beszélt Mattasich Gézával, szigorubbban kezdtek vigyázni a hercegnőre. — Ekkor érlelődött meg Mattasichban az eszme, hogy levelet juttat a hercegnőhöz. Többen felajánlották szolgálataikat, hogy az utat egyengetni fogják terve érdekében. Egy ilyen ember rutul vissza is élt Mattasich bizalmával, nagyobb pénzüsszeget csalt ki tőle s azután felé sem nézett többé. Később azonban sikerült a levelet a hercegnő kezéhez juttatni. Ez az érdekes levél most egy bécsi lap tulajdonában van, amely közli faksimiléjét. Ime az érdekes dokumentum:

Berlin, Sonntag 26 März 1904.

M. A.

Es muss etwas geschehen — muss Dich sprechen! — Es ist von Paris aus eine grosse Aktion für Dich im Zuge — dazu ist vor Allem Deine Willensäusserung nach Freiheit nötig.

Bitte antworte mir sofort, was Du wün-

schest — ob es Dein Wille ist frei zu sein zu werden.

Bitte schreibe ausführlich.

Wie geht es Dir?

Bitte äusserste Vorsicht und Verbindung aufrechterhalten.

Auf Wiedersehen.

Gott schütze Dich! Im Zeit und Ewigkeit.

Derselbe:

Géza Mattasich.

Berlin, 1904. vasárnap, márczius 26-án. Valaminek történnie kell. Beszélmem kell veled. Párisból nagy akció indul meg érdekében. Mindenekelőtt akaratiyilvánításodra van szükségem, hogy akarsz e szabadulni.

Kérlek, azonnal válaszolj, hogy mit kívánsz. Akarod-e, hogy szabad légy? Kérlek, válaszolj kimerítően. Hogy vagy? Nagy elővigyázat kívánatos; az összeköttetést tartsd fenn. Vizontlátásra. Isten oltalmazzon. Mindörökké.

Mattasich Géza.

INGATLANOK FORGALMA.

Molnár Ferenc és neje Boda Zsuzsánna veszik a debreczeni 5607. sz. tjkvben foglalt 3 hold 50 négyszögöl ondódi földet Juhász István és társaitól 1600 kor.

Bakóczy András és neje Vig Zsófia veszik a debreczeni 6213. sz. tjkvben foglalt 584. négyszögöl csige-kerti szőlőt a Takaré- és hitelintézetektől 4600 kor.

REGÉNY CSARNOK.

Csontváz a tűzhelyen.

Angol regény.

Fordította: **Amica.**

23

— Nem, édesem, te menj. Drágám, az ég őrizzen téged!

A De l'Orme asszony szemeiben könnyek voltak, de félrefordította a fejét, midőn Helén csendesesen távozott.

De l'Orme Guynak a felesége ismét egyedül volt.

Hel volt Guy? — Ő haraggal vált el tőle. Editet a férje távolléte nyugtalaná tette. Ez az érzés oly határozatlan volt; de nem tudott tőle megszabadulni. Felállott, a zongorához ment és felnyitotta és a kottákat forgatva, keze a Freischützön nyugodott, az volt az első opera, melyben mint primadonna fellépett és mint egy vízióban visszahozta emlékébe azt az éjszakát és azzal az egész életét.

Az atyja, Morville Harcourt, Anglia északi részében egy régi jó családból származott, de nem volt vagyona. Szerette a bámultatást és mivel nagyon kellemes és csinos arca volt és azokkal a ragyogó, de felületes tehetségekkel bírt, melyekkel a világban többre mennek mint a sokkal értékesebb tulajdonságokkal, bőséges energiával a pazar költsézésre és egyáltalában semmivel a pénzszerzésre, Harcourt majdnem szükségképpen szerencsevadász lett. És ezt jó sikerrel tette, mert huszonöt éves korában egy gazdag főrangú leánynak megnyerte a szívét, a leány árva volt és nagykoru és Mac Gregor Edit

annyrá el volt ragadtatva az arája által, hogy házasságra lépett vele, anélkül, hogy vagyona, mint biztosítványt lekötötte volna. Egy ideig minden jól ment, míg az ikrek — egy fiu és egy lány — megszülettek. A fiu egy hónapos korában meghalt; a leány — a kis Edit — életben maradt.

Teltek az évek. Ezt az egy gyermeket kényeztették, ámbár nem rontották el, mert Morville urnak a felesége okos asszony volt és a leányának jó nevelést adott. Az ő kora halála nagy veszteség volt a leányra. Edit akkor tizenöt éves volt és az anyja halálával bekövetkezett az a végleges tönkremenés, amit Morville urnak az éveken keresztül folytatott könyelmű pazarlása elkerülhetetlenné tett és a pusztulás romjából nem maradt egyéb, csak az a csekély jövedelem, mit az anyja Edit születésekor a leány számára biztosított.

Morville Harcourtnak nem volt bátorsága a hitelezőivel találkozni. Tehát Agliát elhagyta, ő és a leánya Olaszországba mentek De Editnek volt energiája és olyan lelkülete, mely nem engedte, hogy csendesüljön és külföldön tétlen életet éljen, míg az atyjának Angliában adóssága volt és egy napon azt mondta az öreg zenemesterének:

(Folyt. köv.)

Iskolás

fiuk és leányok

részére kész fehérműek, ágyneműek, madrácz, ágyterítők, paplanok, flaneltakarók, harisnyák és zsebkendők nagyválasztékban és csakis elsőrendű minőségben =

Kardos Lászlónál

Debreczen, Kossuth-u 9. sz.

A legolesóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utóda
úri és női-dívat
cipőraktár cégnél

Piac-
és Szent-Anna-utca
szekes.

Szőnyeg,
☒ függöny, butorszövet, ☒
linoleum

●raktárunkat, saját házunkba ●
Kossuth-utca 5. sz.

|| főzletünk emeleti helyi-
ségeibe helyeztük által. ||

A még raktáron levő
szőnyeg, függöny, butor-
szövet, ágy- és asztalterítőket
ameddig a készlet tart

✦ szállított árak mellett ✦
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.
Debreczen Kossuth-u. 5.

==== **Aki** ====
olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar,

forduljon
BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczen, Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak, kasté-
lyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági
épületek stb. tervezését vagy elkészítését,
nedves lakások szárazzá tételét, betonirc-
zást vagy bármely építkezéshez tartozó
munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsönt elő-
nyösen eszközöl ki. Biztos sikerrel elkészít
a kőmives, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára.

Építő iparosoknak olcsón készít tervrajzo-
kat, költségvetést.

Az általánosan elismert kitünő

Mohai Ágnes

természetes magyar ásványviz
mely a külföldi Giesshüblit legjobban
pótolja, főraktára:

MAYER JENŐ

fűszer- és csemoge üzletében.
Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "

melyen szállított áron kapható.

Hirlapelárusítók

felvételnek

a „Debreczen” elárusítására

városi nyomdában,

városház, keresztépület.

Idegbajosoknak

igen ajánlatos, hogy a 20 év óta bevezetett és ta-
nárok, gyakori orvosok és a közönség által mind
nagyobb és nagyobb körben alkalmazott gyógy-
móddal, mely csupán külső mosásokból áll, ártal-
matlan, olcsó és meglepő hatású, megismerkedjenek.
Kérje ön a 26. kiadásban megjelenő műveket.
Weismann Romától:

„Az idegbetegségekről és a szelítésről,”
mely dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerterében
ingyen kapható.

URSUS A LEGTÖKÉLETESEBB
BORSAJTÓ!

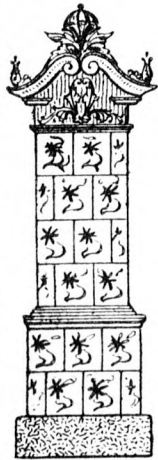
Az Ursus borsajtó következő előnyökkel bír: Vasgerenda és
szabadalmazott nyomó fejszerkezet által a lehető legmagasabb
nyomású, csekély embererő igénybevételével érhető el.

Az Ursus borsajtó aljrésze fából van a vasgerendaszerke-
zetbe illesztve, hogy a szállító vaslécekkel nem érintkezzen s így
a bor megfeketedése nem fordulhat elő.

Az Ursus borsajtóból a tőrköly egy da-
rabban vehető ki.

Az Ursus borsajtó szerkezete felülmulha-
talan szolid és erős.

Szállódaralók a legjobb kivitelben.

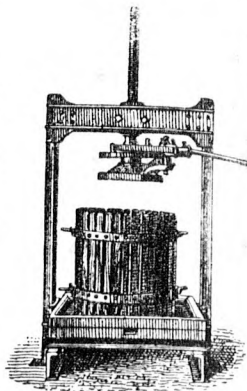

Porcellán kályhák budweissi és honi gyártmányban.
Meidingi rendszerű és öntött vas-
kályhák és legjobb minőségű kony-
hák. — Cserépkályhák átrakásánál a fűtőképesség tetemes emelésére és a
lakás gyors felmelegítésére a feltűnést keltő új találmányu **multiplicator**
betétet felelősség mellett ajánlom.

Fürdőkádak és vasbutorok
==== nagy raktára. ====

Tóth Gyula,

Debreczen, Piacz-u. 20 és 27.

Félix gyógyfürdő.

Nagyváradtól délre 7 kilométer távolságban, 140 méterre a tenger színe
fölött, nagyterjedésű tölgy erdőségtől borított hegyekkel környezett csendes
völgyben, a nagyvárad—belényesi vasut és országot mentén fekszik. Hét (7)
szállodájában 165 szoba van, minden igényeket kielégítő módon s a folyó évben
teljesen ujonnan berendezve, nyolcz tükör és tiz kádfürdővel felszereli fürdőházai
ugy a szállodákkal, mint a gyógy- és étteremmel osukott és télen fűtött folyosók-
kal vannak összekötve. — 49 C. fokú hőforrásának vizbőssége páratlanul áll
Európában, napi mennyisége 17 millió liter. Természetes izzap, vásártelki moór,
szénsavas, sós, jodsós, szikes s bármely másnemű kombinált fürdő rendelkezésre
áll. A kónsavas sókban gazdag és kénhidrogént is tartalmazó hévíz különösen
javalt fürdő alakjában: Causos és kőszvényez bántalmaiknál, ízületi gyuladásoknál,
csonttörések és ficamodások után, idegzsábáknál (pl. shyas) némely bőrbajoknál,
görvély és angolkóránál, idült fekélyeknél és sebesülések után maradt tapadó he-
geknel, női betegségeknél, idült méh és petefészkek gyuladások, méhhurut me-
deneze, beli sejtiszövetbeli és izzadmányoknál, idült ve-elobná! (Bright kor) stb.
Ivógyógymód alakjában pedig: idült gyomor-bántalmaknál, makacs székrekedésnél,
vesekőveknél, a máj és epehólyag betegségeknél (sárgaság epékövek) és czukor-
betegségeknél. A fürdő orvos a dr. Matolay Károly operatur, nőgyógyász, volt
köz-kórházi igazgató főorvos, ki május—szeptemberig a fürdőtelepen, télen pedig
Nagyváradon lakik s telefon hívásra télen is bármikor megjelenik a fürdőtelepen.
Nyáron naponta 16, télen 4 vonat közlekedik. Forgalom: 6500 fürdővendég 30
ezer kiránduló. A fürdő tulajdonosa a jászovári premontrei rend és a fürdő bér-
lője Komzisk Alajos nagy-költséggel a folyó évben mindent újjalakítottak s
mindent ujonnan a legelegánsabban rendezték be.

Téli kúra penzionnal.